

หลงทำสัญญาเพราะเชื่อเอกสารปลอม เป็นโมฆะหรือไม่? ?

ศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่พิจารณาแล้วเห็นว่าการทำสัญญาจ้างเพราะหลงเชื่อตามเอกสารที่ผู้ฟ้องคดีนำมาแสดงว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนไม่ถือเป็นการสำคัญผิดในตัวบุคคลซึ่งเป็นคู่กรณีแห่งนิติกรรมอันจะเป็นความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญของนิติกรรม สัญญาพิพาทจึงไม่เป็นโมฆะ (มาตรา 156) หากแต่เป็นกรณีที่สำคัญผิดว่าผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติครบถ้วนตามประกาศประกวดราคาอันเป็นการสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลซึ่งทำให้นิติกรรมดังกล่าวตกเป็นโมฆะ (มาตรา 157) นอกจากนี้ จากการตรวจสอบของสำนักตรวจสอบพิเศษภาคยังพบว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นสำเนาหนังสือรับรองผลงานก่อสร้างที่ผ่านมาโดยยื่นเพียงสัญญาจ้างปรับปรุงสนามกีฬาและอุปกรณ์ที่เคยทำกับโรงเรียนภายในจังหวัดจำนวน 2 แห่ง ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีได้ว่าเป็นผลงานก่อสร้างที่แล้วเสร็จจริงตามสัญญาหรือไม่ประกอบกับโรงเรียนตามที่ถูกฟ้องคดีอ้างถึงนั้นก็ไม่ได้ยื่นหนังสือรับรองผลงานก่อสร้างให้กับผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใดการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (โรงเรียนผู้ว่าจ้าง) มิได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานของผู้ฟ้องคดี ซึ่งจะ ทำให้พบว่า มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ จึงเป็นความสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลซึ่งเป็นคู่สัญญา อันเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 โดยไม่อาจถือเอาความสำคัญผิดมาใช้เป็นประโยชน์แก่ตนได้ (มาตรา 158) อย่างไรก็ตามการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาแล้ว สัญญาย่อมเป็นอันเลิกกัน คู่กรณีแต่ละฝ่ายจำเป็นต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งได้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิม (มาตรา 391) โดยเมื่อลานคอนกรีตเสริมเหล็ก ที่แล้วเสร็จเกิดการแตกร้าวหลายจุดและไม่อาจใช้งานได้ จึงเห็นได้ชัดเจนว่างานที่ทำไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อผู้ว่าจ้าง กรณีจึงไม่อาจถือว่าเป็นการงานอันผู้ฟ้องคดีได้กระทำไปแล้วตามสัญญาและเป็นประโยชน์ต่อผู้ว่าจ้างผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 จึงไม่ต้องชดใช้เงินค่าแห่งการงานนั้น ๆ แก่ผู้ฟ้องคดีพิพาทชายกอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 507/2565)

บทสรุปชวนอ่าน การที่หน่วยงานของรัฐ (ผู้ว่าจ้าง) แสดงเจตนาทำนิติกรรมหรือทำสัญญาโดยสำคัญผิดในคุณสมบัติ ของเอกชน (ผู้รับจ้าง) เช่น ใช้เอกสารปลอมมาแสดงเพื่อให้มีคุณสมบัติครบถ้วน ส่งผลให้ สัญญาดังกล่าวตกเป็นโมฆะ (มีผลสมบูรณ์จนกว่าจะถูกบอกล้าง) แต่การสำคัญผิดดังกล่าวเกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของหน่วยงานของรัฐเช่นไม่ตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่างๆที่เอกชนนำมาแสดงหน่วยงานของรัฐย่อมไม่อาจอ้างเอาความสำคัญผิดนั้นมาใช้เป็นประโยชน์สำหรับตนในการไม่จ่ายค่าจ้างได้อย่างไรก็ตามหากเอกชนคู่สัญญาได้ทำงานจ้างบกพร่องโดยไม่อาจใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสัญญาแล้วหน่วยงานของรัฐคู่สัญญาย่อมไม่ต้องชดใช้เงินในส่วนของการงานที่เอกชนได้กระทำไปแล้วแต่อย่างใด ฉะนั้น เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว หน่วยงานของรัฐจะต้องตรวจสอบคุณสมบัติ และเอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่เอกชนผู้รับจ้างนำมาแสดงอย่างรอบคอบว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ และจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนที่กฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ได้คู่สัญญาที่มีคุณสมบัติ ครบถ้วน มีความพร้อม และมีประสิทธิภาพในการทำงานจ้างตรงตามความต้องการของผู้ว่าจ้าง อันจะส่งผลให้การจัดทำบริการสาธารณะบรรลุผล ไม่ต้องเสียทั้งเวลาและงบประมาณในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างใหม่หากต้องมีการยกเลิกกระบวนการดังกล่าวหรือปรากฏว่างานจ้างไม่สมบูรณ์ครบถ้วนจนไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้

ที่มา : อุทาหรณ์จากคดีปกครอง:สัญญาทางปกครอง

จัดทำโดย กลุ่มนิติการ สำนักงานเลขาธิการกรม กรมพัฒนาที่ดิน

